

Obowiązki głównego księgowego i odpowiedzialność za naruszenie dyscypliny finansów publicznych

Prowadzący: Artur Przyszło

**Powierzenie głównemu
księgowemu obowiązków
w zakresie gospodarki finansowej
i rachunkowości**

Status głównego księgowego
został uregulowany

w ustawie z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach
publicznych

(j.t.: Dz.U. z 2016 r. poz. 1870 z późn.zm.)

Aby zostać głównym księgowym
należy spełnić wymagania określone
w ustawie z dnia 27 sierpnia 2009 r.
o finansach publicznych
(art. 54 ust. 2)

Głównym księgowym może zostać osoba, która:

- 1) ma obywatelstwo państwa członkowskiego Unii Europejskiej, Konfederacji Szwajcarskiej lub państwa członkowskiego Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) - strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym, chyba że odrębne ustawy uzależniają zatrudnienie w jednostce sektora finansów publicznych od posiadania obywatelstwa polskiego;
- 2) ma pełną zdolność do czynności prawnych oraz korzysta z pełni praw publicznych;
- 3) nie była prawomocnie skazana za przestępstwo przeciwko mieniu, przeciwko obrotowi gospodarczemu, przeciwko działalności instytucji państwowych oraz samorządu terytorialnego, przeciwko wiarygodności dokumentów lub za przestępstwo skarbowe;
- 4) posiada znajomość języka polskiego w mowie i piśmie w zakresie koniecznym do wykonywania obowiązków głównego księgowego;

Głównym księgowym może zostać osoba, która:

5) spełnia jeden z poniższych warunków:

- a) ukończyła ekonomiczne jednolite studia magisterskie, ekonomiczne wyższe studia zawodowe, uzupełniające ekonomiczne studia magisterskie lub ekonomiczne studia podyplomowe i posiada co najmniej 3-letnią praktykę w księgowości,
- b) ukończyła średnią, policealną lub pomaturalną szkołę ekonomiczną i posiada co najmniej 6-letnią praktykę w księgowości,
- c) jest wpisana do rejestru biegłych rewidentów na podstawie odrębnych przepisów,
- d) posiada certyfikat księgowy uprawniający do usługowego prowadzenia ksiąg rachunkowych albo świadectwo kwalifikacyjne uprawniające do usługowego prowadzenia ksiąg rachunkowych, wydane na podstawie odrębnych przepisów.

Główny księgowy to pracownik jednostki organizacyjnej sektora finansów publicznych, któremu kierownik jednostki powierza obowiązki i odpowiedzialność w określonym zakresie

(art. 54 ust. 1)

Powierzenie obowiązków głównemu księgowemu
(co do zasady) powinno nastąpić w formie
pisemnej (pełnomocnictwo)
z wyszczególnieniem zakresu.

(art. 54 ust. 1)

Obowiązki głównego księgowego wynikające z ustawy o finansach publicznych

Ze względu na ustawowe umocowanie głównego księgowego w jednostkach sektora finansów publicznych, zakres obowiązków i odpowiedzialności został również uregulowany w ustawie

(art. 54 ust. 1 pkt 1-3)

- 1) prowadzenia rachunkowości jednostki;
- 2) wykonywania dyspozycji środkami pieniężnymi;
- 3) dokonywania wstępnej kontroli:
  - a) zgodności operacji gospodarczych i finansowych z planem finansowym,
  - b) kompletności i rzetelności dokumentów dotyczących operacji gospodarczych i finansowych.

W celu realizacji swoich zadań główny księgowy ma prawo:

- 1) żądać od kierowników innych komórek organizacyjnych jednostki udzielania w formie ustnej lub pisemnej niezbędnych informacji i wyjaśnień, jak również udostępnienia do wglądu dokumentów i wyliczeń będących źródłem tych informacji i wyjaśnień;

2) wnioskować do kierownika jednostki o określenie trybu, zgodnie z którym mają być wykonywane przez inne komórki organizacyjne jednostki prace niezbędne do zapewnienia prawidłowości gospodarki finansowej oraz ewidencji księgowej, kalkulacji kosztów i sprawozdawczości finansowej.

(art. 54 ust. 7)

Stanowisko głównego księgowego jest drugim po kierowniku jednostki sektora finansów publicznych bardzo ważnym i odpowiedzialnym stanowiskiem, nie tylko ze względu na wymogi określone w UOFP ale w wielu innych aktach prawnych. Przykładem tego jest ustawa z dnia 17 grudnia 2004 r. o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych.

(j.t.: Dz.U. z 2013 r. poz. 168 z późn.zm.)

Jak główny księgowy może uwolnić się od odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych?

**Główny księgowy wykonując swoją pracę ma prawa
ale i również obowiązki i z tego tytułu ponosi określoną
odpowiedzialność. Zatem jak uchronić się przed
odpowiedzialnością?**

Odpowiedź znajdziemy w ustawie o finansach publicznych – jeżeli
podejmiemy określone kroki – jego postępowanie będzie wolne od
naruszenia dyscypliny finansów publicznych.

(art. 54 ust. 4-6)

- Główny księgowy, w razie ujawnienia nieprawidłowości zwraca dokument właściwemu rzeczowo pracownikowi, a w razie nieusunięcia nieprawidłowości odmawia jego podpisania.
(art. 54 ust. 4)
- O odmowie podpisania dokumentu i jej przyczynach główny księgowy zawiadamia pisemnie kierownika jednostki. Kierownik jednostki może wstrzymać realizację zakwestionowanej operacji albo wydać w formie pisemnej polecenie jej realizacji.
(art. 54 ust. 5)

- Jeżeli kierownik jednostki wyda polecenie realizacji zakwestionowanej operacji, niezwłocznie zawiadamia o tym w formie pisemnej dysponenta części budżetowej, a w przypadku jednostki samorządu terytorialnego i jednostek wymienionych w art. 9 pkt 3, 4, 10, 13 i 14, dla których organem założycielskim jest jednostka samorządu terytorialnego - zarząd jednostki samorządu terytorialnego, uzasadniając realizację zakwestionowanej operacji. W przypadku gdy polecenie wyda wójt, burmistrz, prezydent miasta, starosta lub marszałek województwa, zawiadamia on organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego oraz właściwą regionalną izbę obrachunkową.

(art. 54 ust. 6)

KONTRASYGNATA

KONTRASYGNATA

Dowodem dokonania kontroli, o której mowa w art. 54 UOFP, określającym zakres obowiązków głównego księgowego, jest podpis głównego księgowego na dokumentach dotyczących danej operacji.

Wymóg kontrasygnaty skarbnika (głównego księgowego budżetu) zawarty w przepisach ustaw samorządowych powoduje, że pełni on szczególną rolę w strukturze ustrojowej jednostek samorządu terytorialnego.

[MONIKA KACZURAK-KOZAK , Główny księgowy w jednostkach samorządu terytorialnego – jego rola, zakres kompetencji i status, Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Sulechowie, str. 283]

KONTRASYGNATA

Podpis ten, złożony obok podpisu pracownika właściwego rzeczowo, oznacza, że:

- 1) nie zgłasza zastrzeżeń do przedstawionej przez właściwych rzeczowo pracowników oceny prawidłowości tej operacji i jej zgodności z prawem,
- 2) nie zgłasza zastrzeżeń do kompletności oraz formalno-rachunkowej rzetelności i prawidłowości dokumentów, dotyczących tej operacji,
- 3) zobowiązania wynikające z operacji mieszczą się w planie finansowym jednostki.

(art. 54 ust. 3)

Poza wyżej wymienionym art. 54 ust. 3 należy zwrócić uwagę na art. 262 UOFP, który porusza kwestię kontrasygnaty.

Art. 262

Reprezentacja jednostki samorządu terytorialnego przy zaciąganiu kredytów i pożyczek, udzielaniu pożyczek, poręczeń i gwarancji oraz emisji papierów wartościowych.

Art. 262. [Reprezentacja j.s.t. przy zaciąganiu kredytów i pożyczek, udzielaniu pożyczek, poręczeń i gwarancji oraz emisji papierów wartościowych]

1. Czynności prawnych polegających na zaciąganiu kredytów i pożyczek oraz udzielaniu pożyczek, poręczeń i gwarancji, a także emisji papierów wartościowych dokonuje dwóch członków zarządu wskazanych w uchwale przez zarząd, z zastrzeżeniem ust. 2. **Dla ważności tych czynności konieczna jest kontrasygnata skarbnika jednostki samorządu terytorialnego.**
2. Czynności prawnych, o których mowa w ust. 1, w gminie dokonuje wójt, burmistrz, prezydent miasta.

Art. 262. [Reprezentacja j.s.t. przy zaciąganiu kredytów i pożyczek, udzielaniu pożyczek, poręczeń i gwarancji oraz emisji papierów wartościowych]

3. Skarbnik, który odmówi kontrasygnaty, dokonuje jej na pisemne polecenie przewodniczącego zarządu jednostki samorządu terytorialnego, z wyjątkiem przypadku, gdy wykonanie polecenia stanowiłoby przestępstwo albo wykroczenie. W takim przypadku skarbnik powiadamia o tym organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego i regionalną izbę obrachunkową.

1. Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (j.t.: Dz.U. z 2016 r. poz. 1870)
2. Ustawa z dnia 17 grudnia 2004 r. o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych (j.t.: Dz.U. z 2013 r. poz. 168)
3. MONIKA KACZURAK-KOZAK, Główny księgowy w jednostkach samorządu terytorialnego – jego rola, zakres kompetencji i status, Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Sulechowie

DZIĘKUJEMY ZA UDZIAŁ W SZKOLENIU

Prowadzący: Przyszło Artur